

Ilgtspējīga būvniecība

Kāpēc tā ir aktuāla un kā to izmērīt

Ilgtspējīga būvniecība Latvijā

Kas ir ilgtspējīga ēka? Kas ir ilgtspējīga būvniecība?

No „modernas” ēkas ilgtspējīga ēka atšķiras ar daudz plašāku izpratni par ēkas-lietotāja-vides savstarpējo mijiedarbību un tās sekām. Svarīgāki par ēkas izskatu vai tajā ielānotajām modernajām tehnoloģijām, ilgtspējīgā ēkā ir tās mikroklimats un iekšējās vides kvalitāte, reālais enerģijas patēriņš un tā avoti, saite ar ārējo infrastruktūru, būvmateriālu ietekme uz veselību un dabas resursu rezervēm, kā arī apkārtējās vides bioloģiskās daudzveidības optimāla saglabāšana.

Ilgtspējīgas ēkas būvniecība sākas ar rūpīgu tās koncepta izstrādi vēl pirms konkrētās lokācijas izvēles, un turpinās projektēšanas, būvniecības procesa plānošanas, būvniecības un ēkas nodošanas ekspluatācijā stadijās.

Kāpēc ilgtspējīgas ēkas un pilsētvide ir nākotnes standarts? Ilgtspējīgu ēku priekšrocības

Būvniecības ietekme uz globālo vidi ir milzīga. Ēkas ir vienas no lielākajām piesārņojuma un siltumnīcas efekta avotiem uz šīs planētas - būvniecība un ar to saistītās aktivitātes patērē 40% no kopējiem planētas energo resursiem. To apzinoties, ēku un pilsētvides ilgtspējīga plānošana un būvniecība jau šobrīd daudzviet Eiropā un pasaulē ir pierasta prakse, kas kļuvusi par industrijas standartu. Vairāku valstu valdības, pazīstamas starptautiskās organizācijas, izglītības un kultūras iestādes ilgtspējīgu būvniecību izvirzījušas par obligātu prasību, tādejādi pasvītrotot savu sociālo atbildību un izaicinot lokālo un globālo sabiedrību. Prasība pēc

ilgtspējīgas būvniecības soli pa solim tiek iestrādāta ne tikai atsevišķu valstu, bet visām ES valstīm saistošā likumdošanā.

Papildus vides ieguvumiem, ilgtspējīga ēka nodrošina augstāku ēkas rentabilitāti un ietaupījumus ekspluatācijas un apsaimniekošanas izmaksās. To nodrošina tehnoloģijas un iekārtas, kas paaugstina ēkas pārvaldības funkcionalitāti un veiktspēju. Minētie faktori sniedz stabilas konkurētspējas priekšrocības - augstāku ēku novērtējumu nekustāmo īpašumu tirgū un, pateicīgu ēkas un vietas reputāciju.

Kvalitātes sertifikāts. Ēku ilgtspējības vērtēšana

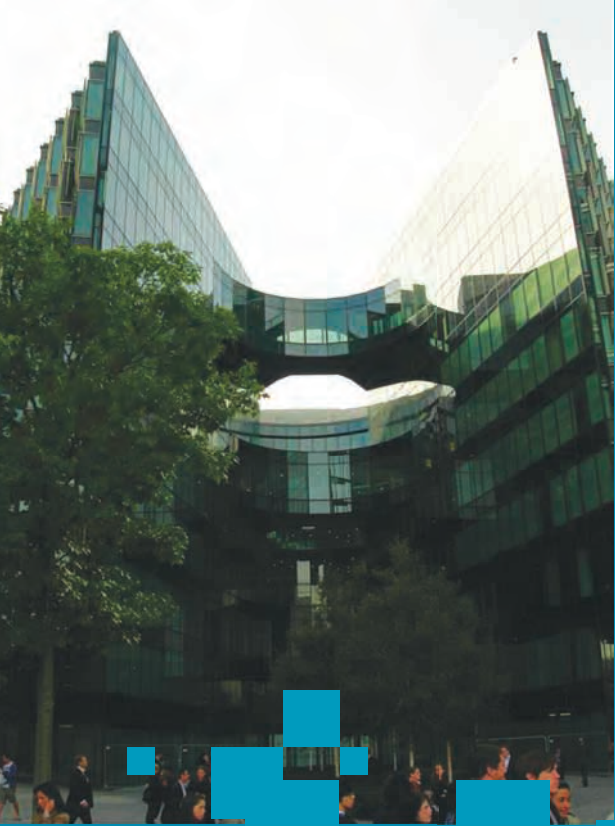
Ēkas sertifikāts par tās atbilstību ilgtspējīgas būvniecības kritērijiem pirmkārt ir veids, kā ēkas attīstītājam komunicēt ar tās potenciālajiem pircējiem vai lietotājiem vai/un vietējo pašvaldību par tās kvalitāti. Ēku ilgtspējības vērtēšana jeb mērīšana Eiropas valstīs, ASV, Austrālijā, Japānā ir pierasta prakse. Vērtēšanu veic, nosakot ēkas atbilstību konkrētiem kritērijiem. Daudzām valstīm ir savi valsts ilgtspējīgas būvniecības standarti. Parāleli, pastāv vairāki starptautiski standarti, kas ļauj salīdzināt ēkas un pilsētbūvniecību starp valstīm un kontinentiem.

Šobrīd visplašāk lietotais un atzītais Eiropā un pasaulē ir Lielbritānijas pētniecības institūta BRE izstrādātais ēku vērtēšanas un sertifikācijas standarts BREEAM (british research establishment environmental assessment method), kas raksturojas ar tā visaptverošo, objektīvi izmērāmo, caurskatāmo un dinamisko kritēriju sistēmu. BREEAM sertifikāts ir ēkas kvalitātes garantija tās pircējam vai lietotājam.

Ilgtspējīga būvniecība Latvijā

Ilgtspējīgu būvniecību par vēlamu un veicināmu būvniecības attīstības virzienu izvirza vairāki Latvijas valsts līmeņa dokumenti, tostarp Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007-2013 gadam un būvniecības nozares pamatdokumenti. Vairāk un vairāk pašvaldības Latvijā projektēšanas un būvniecības iepirkumos vadās pēc Zaļā iepirkuma principiem, kur dotas ilgtspējīgas būvniecības vadlīnijas. Līdz ar biedrības „Zaļās mājas” sadarbībā ar biedrību „Latvijas Ilgtspējīgas Būvniecības Padome”

izstrādātajiem ilgtspējīgas būvniecības vērtēšanas kritērijiem komercēkām uz BREEAM bāzes, Latvijas sabiedrībai būs pieejami uz pieredzes un pētījumiem balstīti, objektīvi izmērāmi un starptautiski atzīti kritēriji ēkas kvalitātes mērķu precizēšanai un sasniegto rezultātu novērtēšanai.

PriceWaterhouseCoopers galvenā mītne Londonā

plānotais novērtējums: *BREEAM* IZCILI
atrodas: Londonā, Apvienotā Karaliste
platība: 60 000 sqm, 6000 darbinieki

BREEAM stratēģija:

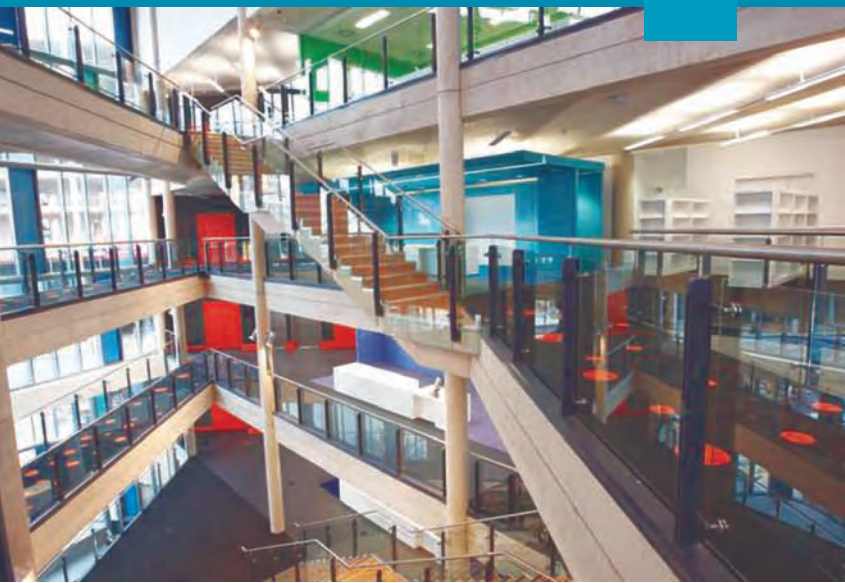
- enerģijas padevi nodrošina lokālas, ar bio-degvielu (t.sk. lietota pārtikas eļļa) darbināmas tehnoloģijas;
- siltuma enerģijas atgūšana no čilleriem (kondicionēšanas iekārtām) perimetra apkures sistēmā;
- karstā ūdens sagatavošana saules kolektoros un vēdināšanas sistēma ar siltuma atgūšanu (rekuperāciju).
- mērijumi, monitorējot dzesēšanas, apkures, elektrības un apgaismes slodzes pa atsevišķām zonām.
- 80% no ēkā lietotā betona satur atkārtoti izmantotas izejvielas
- Liftos izmantota reģeneratīvā bremžu sistēma
- 6 automašīnu stāvvietas (+4)
- Uz jumta putnu ligzdošanas vietas

Noliktava G. Blue Planet

vērtējums: *BREEAM* IZCILI
atrodas: Strafordšīrā (Staffordshire), Apvienotā Karaliste
platība: 35.500 kvm
BREEAM stratēģija:

- kredītpunkti visās breeam kategorijās: maksimāla atkritumu pārstrāde būvniecības laikā, enerģijas apgāde no lokāliem, videi draudzīgiem avotiem, ūdens otrreizēja izmantošana, videi draudzīgi materiāli no sertificētiem piegādātājiem, veselībai nekaitīga iekšējā apdare, dabīgā apgaismojuma maksimāla izmantošana, vietas bioloģiskās daudzveidības uzlabošana, citi
- plānotie ēkas uzturēšanas izdevumu ietaupījumi gadā: 250 000 ls

Kārdifas centrālā bibliotēka

vērtējums: *BREEAM* TEICAMI
atrodas: Kārdifā (Cardif), Apvienotā Karaliste
BREEAM stratēģija:

- autostāvvietas pārbūve par bibliotēku, uzlabojot vietas bioloģisko daudzveidību
- sistēmas ūdens taupīšanai un noplūžu kontrolei
- sabiedriskā transporta pieejamība
- videi draudzīgi Izolācijas materiāli

Materiāls tapis ar Eiropas Ekonomikas Zonas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas „Vides politikas integrācijas programma Latvijā” finansiālu atbalstu.

Materiālu izstrādāja biedrība "Zaļās mājas".

Materiāla tapšanā līdzdarbojās arī vairāk, kā 50 eksperti no Latvijas un Apvienotās Karalistes.

www.ibp.lv

Materiāla tapšanu finansiāli atbalstīja:

Materiāla tapšanā līdzdarbojās:

